

Dynamics of Drawing

ALLIE VAN ALTENA, ARJAN VAN ES, COR DE NOBEL, JOCHEM VAN DER SPEK

2 december 2007 - 12 januari 2008

Over de expositie

We kenden het werk van Cor de Nobel, Arjan van Es en Allie van Altena al wat langer en vonden het mooi en/of interessant. Maar tekenen en tekeningen (in feite de oervorm van alle beeldende kunst) lagen wat buiten onze opzet. Die had meer betrekking op abstracte schilderkunst in verschillende hoedanigheden.

Kennismaking met het werk van Jochem van der Spek en met name de hier geëxposeerde 'tekenmachine', was de aanleiding om deze expositie toch te organiseren. De combinatie van 'analoog' en digitaal tekenen roept (althans bij ons) allerlei associaties op die de presentatie meer en anders maakt dan louter een expositie van tekeningen aan de muur. Een presentatie waarin de verschillende werken, om het zo maar eens te zeggen, een dialoog met elkaar aangaan.

De 'tekenmachine' van Jochem van der Spek is een projectie van computergestuurd tekenen en doet ons, in de context van deze expositie, denken aan het grote (ruim 2 bij 3 meter) schilderij 'Big Painting No. 6' van Roy Lichtenstein. Het is een schilderij uit 1965, in de hoogtijdagen van het Amerikaanse Abstract Expressionisme. Op het schilderij worden een paar, op expressieve schildergebaren gebaseerde, kwaststreken op gestileerde wijze tot gigantische formaten opgeblazen. In zekere zin is dit schilderij te interpreteren als een ironisch commentaar op 'het schildergebaar' en de daaraan toegekende mystieke betekenis, van schilders als De Kooning en Pollock. Daarnaast wordt dit expressionistische gebaar, in het werk van Lichtenstein weer onderwerp voor een vorm van representatie; een afbeelding van een (fragment van) abstract schilderij. Waarmee het abstract expressionisme als het ware een deel wordt van de alledaagse werkelijkheid. Vergelijkbaar met een koekblik met een Mondriaanmotief. Kortom, een werk met meerdere lagen.

Roy Lichtenstein
Big Painting no. 6

Het aardige aan dit schilderij is overigens dat, hoewel het ogenschijnlijk een enorme zeefdruk lijkt, toch is vervaardigd met o.m. olieverf.

In het werk van Jochem van der Spek wordt een tekenhandschrift nagebootst door een computerprogramma. De parameters zijn zodanig dat de onregelmatigheden van uit de hand getrokken lijnen en richtingen worden gesuggereerd. Het is a.h.w. een, met moderne middelen, representatie van tekengebaren. In die zin is het werk te beschouwen als een commentaar op het werk van Cor de Nobel en Arjan van Es. Bij deze beide tekenaars speelt het persoonlijke handschrift een primaire rol in het werk. Bij Cor de Nobel leidt dit tot tekeningen die, in figuurlijke zin, 'niks voorstellen'. zoals hij het zelf zegt.

Bij Arjan van Es speelt nog een element van representatie een rol. Het werk van van Es is gebaseerd op landschappen of (in deze expositie) zijn eigen kop. In het werk zelf zijn deze nauwelijks meer als zodanig te herkennen. Ze fungeren dan ook meer als aanleiding voor het tekenen zelf (een vorm van houvast zeg maar) dan als onderwerp van het werk.

Omgekeerd levert het werk van De Nobel en Van Es commentaar op de 'tekenmachine'.

Een kunstenaar (zoals de mens eigen) is in staat tot onverwachte en eigenzinnige dingen; tot variaties; tot gebruik van kleur; tot handelingen waar het computerprogramma (nog niet?) toe in staat is.

Overigens nodigt het werk van der Spek vaak uit tot menselijke interpretaties, zoals het toeschrijven van menselijke eigenschappen aan het door de computer gegenereerde beeld.

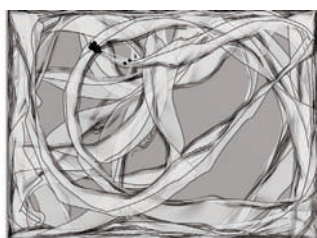
In dit geval bijvoorbeeld tot een verhouding autoritair vs. ondergeschiktheid (het ziele gummetje moet maar telkens volgen nietwaar?). Een onmiskenbare kwaliteit van zijn werk.

De vierde deelnemer aan deze expositie is Allie van Altena. Zijn werk hangt niet aan de muur, maar ligt op tafels. Onze associatie met het werk is dat het gaat over de vraag 'wanneer is een tekening, of een kunstwerk, af'? Dat is een probleem voor veel kunstenaars en vooral herkenbaar in, alweer, het abstract-expressionisme. Een bekende anekdote verhaalt over een van de eerste zgn. 'Women' schilderijen van Willem de Kooning (een notoir twijfelaar). Dit schilderij stond a.h.w. al bij het grofvuil, maar werd gered door een bezoeker, die er de kwaliteiten wel van inzag. Enfin, de rest is geschiedenis.

K09 december 2007

v.l.n.r. Allie van Altena, Cor de Nobel, Arjan van ES

Jochem van der Spek
numerieke simulatie van
een tekenmachine, 2003/4
©Jochem van der Spek

Van Altena heeft dit probleem onder tafel geschoven. Hij heeft het opgelost door het geen probleem meer te laten zijn. De tekeningen doen mee in een proces dat door hemzelf wordt aangeduid als 'een composthoop'. De tekeningen draaien mee in een grote stapel, waarbij de tekeningen ook elkaar tekenen. Soms wordt de stapel geherangschikt of worden er nieuwe vellen papier tussen gestoken.

In relatie tot het werk van Jochem van der Spek gaat het werk van beiden over begrippen als 'tijd' en 'eindigheid en oneindigheid'. Ook hier gaat het om het verschil tussen 'mens en machine'.

Aan het proces van van Altena komt op verschillende manieren een eind. De kunstenaar kan besluiten dat het nu wel eens genoeg is geweest of niet meer in staat zijn het proces te vervolgen. Een andere mogelijkheid is dat een tekening wordt verkocht (men koopt dan in feite 2 voor de prijs van 1, omdat meestal op beide zijden een tekening staat); een moment waarop een tekening 'af' is.

De tekenmachine van van der Spek gaat in principe in alle eeuwigheid door. De beamer kan het begeven, de computer kan crashen, maar het programma kan opnieuw elders worden geïnstalleerd en trekt zijn lijnen tot composities die nooit hetzelfde zijn.

Onze associaties hoeven, ter informatie, niet overeen te komen met de intenties van de makers.

Andere associaties en verbanden zijn uiteraard mogelijk.

Over de deelnemers

Allie van Altena (1952).

Woont en werkt in Groningen

Docent aan de Academie Minerva. Profileert zich, na jaren van 'retraite', sinds kort weer als beeldend kunstenaar. O.a. met een expositie in Galerie Smarius in Sonnega enkele maanden geleden. Moet zijn reputatie als tekenaar als het ware opnieuw heroveren. Exposeerde in de jaren 90 van de vorige eeuw o.a. in Galerie Ronkes Agerbeek in Den Haag en Galerie Nanky de Vreeze in Amsterdam. Hoewel de tekeningen van van Altena intuïtief en associatief ontstaan zou men zijn werk eerder conceptueel kunnen noemen.

Arjan van Es (1967)

Woont en werkt in Groningen.

Studeerde aan de Academie Minerva in Groningen. Exposeerde zijn tekeningen o.a. bij VH de Gemeente in Leeuwarden; Galerie NP40 in Amsterdam en Galerie Wagemans in Beetsterzwaag. Evenals het werk van Cor de Nobel is het predicaat informeel op het werk van toepassing. Beide werken suggestief en bij beide heeft het werk een relatie met b.v. de 'écriture automatique' dat verwant is aan het surrealisme. Het grote verschil in generatie laat zien dat begrippen als 'tijd' en 'vernieuwing' in de beeldende kunst relatief zijn.

Cor de Nobel (1929)

woont en werkt in Gronigen.

Was oprichter van Galerie .31 in Dordrecht. Deze galerie exposeerde eind jaren 50 en begin jaren 60 van de vorige eeuw werk van, toen beginnende, informele kunstenaars (als Schoonhoven). Runde in Groningen met zijn vrouw Astrid de galerie .Gaaf, een galerie voor toegepaste kunst. Heeft werk in collecties van o.a. het Groninger Museum, De Gasunie en H.K.H. Koningin Beatrix. Binnenkort is ook werk van de Nobel te zien in het Museum Schiedam en op Artfair Rotterdam.

Jochem van der Spek (1973)

Woont en werkt in Amsterdam

De jongste in het gezelschap kunstenaars en ook de modernste wat betreft gebruikte technieken. Het computergestuurde werk van van der Spek wordt in steeds grotere kringen bekend en gewaardeerd. Recent werd een complete installatie in Parijs (incl. computers en beamers) aangekocht en gelijktijdig met het werk in K09 is werk van van der Spek ook te zien op 2 plaatsen in België. (o.a. bij CCNOA in Brussel).

Het werk van van der Spek is een combinatie van ICT en poëzie. Een combinatie van complexiteit en eenvoud. Psychologie; natuurwetenschappen en wiskunde spelen in zijn werk een rol.

Joke Vos/Jacob van der Veen

K09 december 2007

v.l.n.r. Arjan van Es, Cor de Nobel

DYNAMICS OF DRAWING

ALLIE VAN ALTENA, ARJAN VAN ES,
COR DE NOBEL, JOCHEM VAN DER SPEK

12 december 2007 t/m 12 januari 2008

KUNSTRUIMTE 09
HEREBINNESINGEL 11
9711 GE GRONINGEN

050 8795291 06 12360405

KUNSTRUIMTE09@ORANGE.NL WWW.KUNSTRUIMTE09.NL